LAUKU LAPA Nr. 73 (12.04.2011)

INFORMATĪVAIS IZDEVUMS

SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs"

VALSTS UN ES ATBALSTS

Izmaiņas platībmaksājumu saņemšanā

Lai pretendētu uz atbalstu platību maksājumu saņemšanā, jāievēro laba lauksaimniecības un vides stāvokļa nosacījumi, kā arī savstarpējās atbilstības prasības, ko nosaka 01.03.2011. MK noteikumi Nr. 173 „Kārtība, kādā tiek piešķirts Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai tiešā atbalsta shēmu ietvaros", kas stājās spēkā 2011. gada 19. martā. Toties 2011. gada 17. martā stājās spēkā grozījumi MK noteikumos Nr. 295 „Noteikumi par valsts un Eiropas Savienības lauku attīstības atbalsta piešķiršanu, administrēšanu un uzraudzību vides un lauku ainavas uzlabošanai". Šajā rakstā pievērsīsimies būtiskākajām izmaiņām, kas skars lauksaimniekus, piesakoties atbalstam 2011. gadā.

PLATĪBU MAKSĀJUMI

☑Kas precizēts, lai saņemtu Vienoto platības maksājumu (VPM)?

Lai pretendētu uz VPM par tādu lauksaimniecībā izmantojamo zemi, kurā stāda un audzē tādas īscirtmeta atvasāju sugas kā apse (Populus spp.), kārkls (*Salix spp.*) vai baltalksnis (*Alnus incana*) ar piecu gadu maksimālo cirtes aprites laiku, lauksaimniekam

- LAD reģionālajā lauksaimniecības pārvaldē jāiesniedz arī īscirtmeta atvasāju sugu stādu izcelsmes apliecinājuma kopiju;
- meliorācijas sistēmas vai tās daļas jāuztur vai jānoraksta saskaņā ar normatīvo aktu par meliorācijas kadastru prasībām, ja minētās īscirtmetu atvasāju sugas tiek stādītas un audzētas meliorētās zemēs.

Ja lauksaimnieks apsaimnieko pastāvīgās pļavas un ganības vai aramzemē iesēto ilggadīgo zālāju, ko biškopis izmanto nektāra vākšanai biškopības vajadzībām, tad lauksaimnieks papildu iesniedz zemes apsaimniekotāja un bišu saimes īpašnieka noslēgtā līguma kopiju par platības izmantošanu nektāra vākšanai biškopības vajadzībām, kā arī ganāmpulka reģistrācijas apliecības kopiju.

☑Kādas ir izmaiņas papildu valsts tiešo maksājumu (PVTM) saņemšanas nosacījumos?

Tiek pārtraukta pieteikšanās

- atdalītajam PVTM par nokautiem un eksportētiem liellopiem un
- atdalītajam PVTM par lopbarības platībām.

Toties ir jauns pasākums – atdalītais PVTM par liellopiem.

Atdalītajam papildu valsts tiešajam maksājumam par liellopiem atbilst šādi dzīvnieki:

- tele – sieviešu kārtas liellops no astoņu mēnešu vecuma, kas vēl nav atnesies;
- bullis – nekastrēts vīriešu kārtas liellops no astoņu mēnešu vecuma;
- vērsis – kastrēts vīriešu kārtas liellops no astoņu mēnešu vecuma.

Atdalīto PVTM par liellopiem lauksaimnieks var saņemt par minētajiem dzīvniekiem, ja saskaņā ar Lauksaimniecības datu centra datiem tie bija:

- reģistrēti un atradās ganāmpulkā uz 2010. gada 31. decembri;
- turēti ganāmpulkā no 2010. gada 1. jūlija līdz 2010. gada 31. decembrim.

Šī maksājuma likmi valstī attiecīgajā gadā Lauku atbalsta dienests aprēķinās līdz kārtējā gada 16. oktobrim.

☑Kuriem pasākumiem 2011. gads ir pēdējais pieteikšanās gads?

2011. gadā ir pēdējais pieteikšanās gads šādiem atbalsta pasākumiem:

- PVTM par kartupeļu cieti;
- atbalstam par pārstrādei paredzētajām aveņu un zemeņu platībām.

☑Kas precizēts lauksaimniecībā izmantojamās zemes kritērijos?

- precizēta prasība attiecībā uz lauksaimniecībā izmantojamās zemes apaugumu – rēķinot uz vienu hektāru, tajā nav vairāk par 50 atsevišķi

ŠAJĀ NUMURĀ:

VALSTS SUBSĪDIJAS
☑ Valsts atbalsts 2011. gadā ciltsdarbam

LAUKU ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA
☑ Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai

GRĀMATVEDĪBA UN NODOKĻI
☑ "Ziņu par darba ņēmējiem" iesniegšanas termiņi

AUGKOPĪBA
☑ Rapša kaitēkļi

LAUKU ATTĪSTĪBA
☑ Trifeļu audzēšana

SIA LLKC INFORMĒ
☑ Kalendārs ar svarīgākajiem datumiem maijā
☑ Pieteikšanās dalībai starptautiskajā projektā
☑ Ekoloģisks dzīves veids ar zemeņu garšu

PROJEKTU LĪDZFINANSĒ EIROPAS SAVIENĪBA

ELFLA
EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS FONDS LAUKU ATTĪSTĪBAI: EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS

Lauku tīkls

augošiem kokiem, kā arī nav koku vai krūmu puduru, kas aizņem vairāk nekā 0,01 hektāru lielu platību;
- saistībā ar LIZ mitruma režīmu precizēts, ka lauksaimniecībā izmantojamā zemē nav vilkvālīšu vai tā nav mitrzeme, kura laikposmā no 15. maija līdz 15. septembrim ir klāta ar ūdeni ilgāk nekā četras nedēļas pēc kārtas un kura nav piemērota kultūraugu audzēšanai, lopbarības ieguvei, zāles pļaušanai un lopu ganīšanai.

☑Kādi nosacījumi jāievēro, lai saņemtu atbalstu par kaņepju platībām?

Ar 2011. gadu vienoto platības maksājumu varēs saņemt arī par kaņepju platību, ja šī platība ir iekļauta kaņepju tetrahidrokanabinola (THC) monitoringā, ko reģistrē Valsts augu aizsardzības dienestā līdz kārtējā gada 15. jūnijam. Lauksaimnieks, kas pretendē uz vienoto platības maksājumu par kaņepju platību, papildus platības maksājuma iesniegumam Lauku atbalsta dienestā līdz 15. maijam iesniedz informāciju par kaņepju sējplatību, iesēto kaņepju šķirnēm un izsēto sēklu apjomu, kā arī katras iesētās kaņepju šķirnes iepakojuma etiķetes oriģinālu, kurā norādītais izsējas daudzums atbilst izsētajam kaņepju sēklu daudzumam un pārsniedz minimālo izsējas normu – 15 kilogramus uz hektāra.

☑Kas precizēts laba lauksaimniecības un vides stāvokļa nosacījumos?

- precizēts nosacījums saistībā ar lauksaimniecībā izmantojamās zemes (LIZ) apstrādi ar augsnes mitrumam atbilstošu tehniku. Noteikts, ka jānodrošina, lai lauksaimniecības tehnikas riteņu nospiedumu dziļums nepārsniedz 30 cm un garums vienlaidus nepārsniedz 40 metrus;
- noteikts, ka LIZ tiek kopta lauksaimnieka atbildībā esošā meliorācijas sistēma, nodrošinot tās darbību, saglabāšanu un zemes mitruma režīma regulēšanu;
- rugaini vai sauso zāli aizliegts dedzināt uz lauka;
- saistībā ar pastāvīgo pļavu un aramzemē sēto ilggadīgo zālāju apsaimniekošanu, platību, kuru izmanto enerģijas kultūraugu – klūdziņu prosas, miežubrāļa – audzēšanai un kurā enerģijas kultūraugi ziedēšanas fāzi ir sasnieguši iepriekšējā gadā, nopļauj un novāc līdz kārtējā gada 1. maijam;
- papildināts nosacījums zālāju platībām, kuras neizmanto kultūraugu audzēšanā vai kurās ir augļu dārzi vai ilggadīgie stādījumi, tās ir jāappļauj līdz kārtējā gada 15. augustam;
- precizēta prasība attiecībā uz minimālas kultūraugu veģetācijas vai rugaines ievērošanu no 1. oktobra līdz 31. martam LIZ slīpās nogāzēs (slīpums virs 10 grādiem), kur noteikts, ka nogāzes garums ir vismaz 20 m.

SAVSTARPĒJĀ ATBILSTĪBA

☑Kādas izmaiņas ir savstarpējās atbilstības prasībās?

Ar šo gadu savstarpējās atbilstības pārvaldības prasības ir jāievēro ne tikai vides, sabiedrības un dzīvnieku veselības aizsardzības jomā, dzīvnieku identifikācijas un reģistrācijas jomā, bet arī sabiedrības, dzīvnieku un augu veselības aizsardzības jomā.

Vides jomā šajā gadā papildinātas prasības attiecībā uz pasākumiem kūtsmēslu apsaimniekošanā īpaši jutīgā teritorijā:
- lai nepieļautu gruntsūdeņu un virszemes ūdeņu piesārņošanu, kūtsmēslu un skābbarības sulas novadīšanai, kā arī uzglabāšanai krātuves pamatni un sienas izbūvē no ūdensnecaurlaidīga materiāla, kas ir izturīgs pret tehnikas ietekmi;
- uzglabājot pakaišu kūtsmēslus kaudzē, pieļaujama to pagaidu uzglabāšana uz lauka kaudzēs. Kaudzes aizliegts turēt uz lauka vienā un tajā pašā vietā ilgāk par 18 mēnešiem. Veidojot uz lauka pakaišu kūtsmēslu kaudzes pamatni, izmanto materiālu, kas pasargā no kūtsmēslu šķidrās frakcijas noteces. Pakaišu kūtsmēslu kaudzes virsmu un pamatni noklāj ar aizsargslāni, kas aizkavē noteci vai izgarošanu;
- dzīvnieku novietnēs radīto pakaišu kūtsmēslu krātuvju tilpums nodrošina pakaišu kūtsmēslu uzkrāšanu vismaz sešus mēnešus. Šķidrmēslu krātuvju tilpums nodrošina šķidrmēslu uzkrāšanu vismaz septiņus mēnešus. Ja pakaišu kūtsmēslu vai šķidrmēslu krātuvju tilpums neatbilst minētajām prasībām, dzīvnieku novietnes operators slēdz ar citu fizisko vai juridisko personu līgumu par pakaišu kūtsmēslu vai šķidrmēslu glabāšanu vai izmantošanu ārpus dzīvnieku novietnes;
- vircu no vaļējām un slēgtām pakaišu kūtsmēslu krātuvēm savāc atsevišķā krātuvē, kuras tilpums nodrošina septiņos mēnešos savāktā vircas apjoma uzkrāšanu;
- šķidrmēslu krātuves var būt slēgta tipa vai nosegtas ar pastāvīgu dabisku vai mākslīgu peldošu segslāni, kas samazina iztvaikošanu. Peldošais segslānis vai pārsegs nosedz krātuves virsmu nepārtraukti un, ja nepieciešams, tiek papildināts ar jaunu materiālu.

Papildināti pasākumi attiecībā uz mēslošanas līdzekļu lietošanu un uzskaiti:
- mēslošanas līdzekļus izkliedē ne tuvāk par 50 m no ūdensteces vai ūdenstilpes krasta līnijas, ja nogāzes slīpums uz ūdensteces vai ūdenstilpes pusi ir lielāks par 10 grādiem;
- nogāzē, kuras slīpums ir lielāks par 10 grādiem, mēslošanas līdzekļus izkliedē, ja lauku klāj augu sega vai ja mēslošanas līdzeklis nekavējoties tiek iestrādāts tieši augsnē;
- laikposmā no 15. novembra līdz 15. martam neizkliedē nekāda veida kūtsmēslus;
- slāpekli saturošus minerālmēslus zālājos neizsēj laikposmā no 15. septembra līdz 15. martam, bet pārējiem kultūraugiem, kā arī augļu dārzos jebkuru minerālmēslu izsēja un iestrāde augsnē nav pieļaujama laikposmā no 1. novembra līdz 15. martam;

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV
SIA *Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs*,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

- lietojot minerālmēslus, nepārsniedz 11.01.2011. MK noteikumu Nr. 33. 2. pielikumā noteiktās maksimāli pieļaujamās slāpekļa minerālmēslu normas kultūraugiem (sk. „Lauku Lapā" Nr. 72 (8.03.2011.)), bet, ja saimniecība veic augu barības elementu bilances aprēķinu, iepriekš minēto noteikumu 2. pielikumā noteiktās maksimālās pieļaujamās slāpekļa normas atļauts pārsniegt, ja bilances intensitāte (plānotā slāpekļa norma pret slāpekļa iznesi ar ražu) konkrētā laukā slāpeklim nav lielāka par 120 procentiem;
- papildināts nosacījums, ka operators, kas apsaimnieko lauksaimniecībā izmantojamo zemi 20 hektāru un lielākā platībā, kā arī audzē dārzeņus, augļu kokus vai ogulājus trīs hektāru un lielākā platībā, dokumentē lauka vēsturi par katru lauku un, lietojot mēslošanas līdzekļus uzskaita un dokumentē visus saimniecībā iegādātos minerālmēslus, norādot minerālmēslu nosaukumu, pamatsastāvu un daudzumu; katru gadu ne vēlāk kā līdz 15. maijam iesniedz Valsts augu aizsardzības dienestā kultūraugu mēslošanas plāna kopsavilkumu par kārtējā gada ražu saskaņā ar šo noteikumu 3. pielikuma II nodaļu (sk. „Lauku Lapā" Nr. 72 (8.03.2011.))

Saistībā ar dabisko biotopu un savvaļas dzīvnieku un augu aizsardzību precizēti pasākumi attiecībā uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām:

- dabas lieguma teritorijā aizliegts:
  - dedzināt virsāju un niedru platības, kā arī meža zemsedzi, ja vien tas nav īpaši aizsargājamo biotopu atjaunošanas pasākums, par kura veikšanu ir saņemta Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiska atļauja un ir rakstiski informēta par ugunsdrošību un ugunsdzēsību atbildīgā institūcija;
  - bojāt vai iznīcināt (arī uzarot, kultivējot vai ieaudzējot mežu) palieņu un terašu pļavas;
  - mainīt zemes lietošanas kategoriju, izņemot: dabiski apmežojušās vai pirms aizsargājamās teritorijas izveidošanas apmežotas lauksaimniecības zemes lietošanas kategorijas maiņu uz kategoriju „mežs" vai „krūmājs"; upju dabiskā tecējuma atjaunošanu; ar Dabas aizsardzības pārvaldes rakstisku atļauju: zemes lietošanas kategorijas maiņu nacionālo parku dabas lieguma zonā un īpaši aizsargājamo biotopu un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu atjaunošanu;
- dabas parka teritorijā aizliegts:
  - dedzināt sausās zāles, virsāju un niedru platības, kā arī meža zemsedzi, ja vien tas nav biotopu atjaunošanas pasākums, par kura veikšanu ir saņemta Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiska atļauja un ir rakstiski informēta par ugunsdrošību un ugunsdzēsību atbildīgā institūcija;
  - mainīt zemes lietošanas kategoriju.
- aizsargājamo ainavu apvidus teritorijā aizliegts dedzināt sausās zāles, virsāju un niedru platības, kā arī meža zemsedzi, ja vien tas nav biotopu atjaunošanas pasākums, par kura veikšanu ir saņemta Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiska atļauja un ir rakstiski informēta par ugunsdrošību un ugunsdzēsību atbildīgā institūcija;
- dabas pieminekļa teritorijā aizliegts mainīt zemes lietošanas kategoriju, izņemot zemes lietošanas kategorijas maiņu aizsargājamos dendroloģiskajos stādījumos saskaņā ar normatīvajiem aktiem par parku ierīkošanu un apsaimniekošanu;
- attiecībā uz aizsargājamām augu sugām mikroliegumos, kas izveidoti augu, sēņu, ķērpju un dzīvnieku sugu un biotopu aizsardzībai, aizliegta jebkāda veida darbība, kas ir pretrunā ar mikroliegumu izveidošanas mērķiem un uzdevumiem, iznīcina vai traucē attiecīgo īpaši aizsargājamo sugu, bojā tās biotopu, negatīvi ietekmē ekosistēmas struktūru, tai skaitā minerālmēslu, pesticīdu un citu ķīmisko vielu lietošana; zemju transformācija; zivju saimnieciska audzēšana; grunts uzbēršana, zemes virskārtas nostumšana.

Augu veselības un aizsardzības jomā jāievēro šādi nosacījumi:

- Latvijā atļauts izplatīt vai lietot reģistrētus augu aizsardzības līdzekļus;
- personas, kuras iegādājušās augu aizsardzības līdzekļus, ir atbildīgas par to uzglabāšanu aizslēdzamās, bērniem un dzīvniekiem nepieejamās vietās, atsevišķi no pārtikas produktiem un lopbarības;
- persona lieto augu aizsardzības līdzekļus saskaņā ar norādēm marķējumā;
- augu aizsardzības līdzekļus atļauts lietot tikai to kultūraugu aizsardzībai un tikai pret tiem kaitīgajiem organismiem, kas norādīti marķējumā, precīzi ievērojot norādītās devas, kultūrauga vai kaitīgā organisma attīstības stadiju, apstrāžu skaitu sezonā, nogaidīšanas laiku no pēdējās apstrādes līdz ražas novākšanai un ierobežojumus attiecībā uz cilvēku un dzīvnieku veselības un vides aizsardzību;
- pirmās un otrās reģistrācijas klases augu aizsardzības līdzekļu lietotājs uzskaita iegādātos augu aizsardzības līdzekļus, bet tos, kuri ir saņemti, atrodas tirdzniecības vietā, ir bojāti vai kuriem beidzies derīguma termiņš, norāda reģistrācijas žurnālā. Lietotājs veic apstrādāto kultūraugu uzskaiti, norādot apstrādāto platību, apstrādes datumu, lietotā augu aizsardzības līdzekļa nosaukumu un devu;
- augu aizsardzības līdzekļus uzglabā oriģinālā iepakojumā ražotāja noteiktajos uzglabāšanas apstākļos. Personas, kuras iegādājušās augu aizsardzības līdzekļus, ir atbildīgas par to uzglabāšanu aizslēdzamās, bērniem un dzīvniekiem nepieejamās vietās, atsevišķi no pārtikas produktiem un lopbarības.

Izmaiņas savstarpējās atbilstības prasībās sabiedrības un dzīvnieku veselības aizsardzības, dzīvnieku identifikācijas un reģistrācijas jomā, kā arī sabiedrības un dzīvnieku aizsardzības jomā tiks atspoguļotas turpmākajos „Lauku Lapas" izdevumos.

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV
SIA *Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs*,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

SIA *Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs*,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

PIETEIKŠANĀS ATBALSTA MAKSĀJUMIEM

☑Kas un kā var pieteikties atbalsta maksājumiem?
Pretendēt uz atbalsta maksājumiem var lauksaimnieks, kas ir reģistrējies Lauku atbalsta dienesta (LAD) klientu reģistrā, kurš apstrādā LIZ, veic lauksaimniecisko darbību vai uztur zemi labā lauksaimniecības un vides stāvoklī. Reģistrēties klientu reģistrā var, aizpildot LAD klienta veidlapu www.lad.gov.lv vai LAD reģionālajās lauksaimniecības pārvaldēs (RLP). Veidlapā jānorāda arī e-pasta adrese, lai LAD varētu sazināties ar lauksaimnieku ar e-pasta starpniecību. Iesniegumu un lauku bloku kartes platību maksājumu atbalstam var saņemt RLP, ja iepriekš ir iesniegta informācija par apsaimniekotajām LIZ, norādot kadastra numuru.
Līdz šī gada 16. maijam iesniegums un lauku bloku kartes, kurās atzīmētas apsaimniekotās LIZ platības, jāiesniedz tajā RLP, kuras teritorijā atrodas lielākā daļa apsaimniekotās zemes.

☑Vai var pieteikties platību maksājumu atbalstam elektroniski?
Lauksaimnieki var pieteikties atbalstam arī elektroniski, reģistrējoties elektroniskās pieteikšanās sistēmā (EPS). Lai to veiktu, lauksaimniekam ir jābūt reģistrētam LAD klientu reģistrā, kā arī jānoslēdz ar RLP līgums par EPS pakalpojuma izmantošanu, viņam jābūt pieejamam datoram ar interneta pieslēgumu. Līgumā jānorāda e-pasta adrese, uz kuru tiks nosūtīts EPS lietotāja vārds un parole. Līguma paraugs ir pieejams LAD mājas lapā. Aizpildīti divi eksemplāri jānogādā RLP.
Lai uzsāktu lauku bloku karšu aizpildīšanu elektroniski, katram laukam LAD mājas lapā Lauku reģistra ģeogrāfiskās informācijas kartē pēc kadastra numura jāatrod lauku bloka numurs. Ar šo gadu lauku bloku karšu informācija ir papildināta ar iespēju noteikt lauka platību, tomēr lauksaimniekam pašam ir jāpārzina atbalstam pieteikto lauku platības.
EPS nodrošina iespēju aizpildīt platībmaksājumu pieteikumu jebkurā laikā, veikt nepieciešamos labojumus vai papildinājumus. Ar šo gadu EPS var pieteikties ne tikai uz platību maksājuma saņemšanu, bet arī uz akcīzes degvielas atbalstu, kā arī sekot līdz aktivitātēm projektveidīgajos pasākumos. EPS nodrošina iespējas sekot līdzi izmaiņām iesnieguma administrēšanas procesā, izlasīt un saglabāt uz LAD sūtītās un no tā saņemtās vēstules, kā arī redzēt pārskaitītās atbalsta summas un datumus, kad attiecīgā atbalsta summa ir apstiprināta izmaksai, sekot līdzi piešķirtās degvielas izlietojuma daudzumam un atlikumam u.c. iespējas. Tomēr atbilde uz vēstulēm atbalsta pretendentam ir jāsūta pa pastu. Iesniedzot pieteikumu lauksaimnieks varēs izvairīties no kļūdām un citām neatbilstībām pieteikumā, jo sistēma par to brīdinās un ļaus novērst neprecizitātes pirms iesniegšanas.

Sagatavoja LLKC Augkopības nodaļas
vecākā speciāliste Ilze Skudra

PASĀKUMS *AGROVIDE*

Saskaņā ar grozījumiem MK noteikumos Nr. 295 „Noteikumi par valsts un Eiropas Savienības lauku attīstības atbalsta piešķiršanu, administrēšanu un uzraudzību vides un lauku ainavas uzlabošanai" ir mainīti arī daži nosacījumi pasākumā *Agrovide.*
2011. gadā pārtraukta pieteikšanās atbalstam Lauku attīstības plāna 2004.-2006. gadam pasākuma *Agrovide* apakšpasākumos – beigušās saistības, kuras lauksaimnieki bija uzņēmušies, piesakoties šim atbalstam līdz 2006. gadam, tāpēc šogad ir iespējams pieteikties Lauku attīstības programmas 2007.-2013. gadam pasākuma *Agrovide* apakšpasākumos.

☑Kuros apakšpasākumos var uzņemties jaunas saistības?
Jaunas saistības var uzņemties šādos pasākuma *Agrovide* apakšpasākumos:
- Bioloģiskās lauksaimniecības attīstība;
- Buferjoslu ierīkošana;
- Lauksaimniecības dzīvnieku ģenētisko resursu saglabāšana;
- Bioloģiskās daudzveidības uzturēšana zālājos – tikai par tiem zālājiem, kas atzīti par bioloģiski vērtīgiem un iekļauti LAD Lauku reģistrā;
- Integrētās dārzkopības ieviešana un veicināšana. Šim apakšapasākumam var pieteikties tie, kuri
  – pabeiguši 2006. vai 2007. gadā uzņemtās saistības par integrēto audzēšanas metožu izmantošanu valsts atbalsta programmā;
  – līdz 2011. gada 1. janvārim ierīkojuši ilggadīgos stādījumus;
- Rugāju lauks ziemas periodā. Uz šo apakšpasākumu var pieteikties tikai tie, kuri 2010. gadā beidza apakšapasākuma „Erozijas ierobežošana" saistības. Jaunas saistības šim atbalstam tiks uzņemtas kopumā līdz 32 000 ha. Pārsniedzot šo limitu, tiks noteikts samazinājuma koeficients.

☑Nosacījums par lauku vēstures uzturēšanu
Pretendējot uz atbalstu apakšpasākumos „Bioloģiskās lauksaimniecības attīstība", „Integrētās dārzkopības ieviešana un veicināšana", „Bioloģiskās daudzveidības uzturēšana zālājos" un „Rugāju lauks ziemas periodā", pretendentam ir jāizveido un jāuztur lauku vēsture.

☑Jauni *Agrovides* bloki
2011. gadā ir iespēja izveidot jaunus pasākuma *Agrovide* blokus, iekļaujot platības, kas nebija labā lauksaimniecības stāvoklī uz 2003. gada 30. jūniju (VPM saņemšanas nosacījums), tomēr jāņem vērā, ka visus pārējos VPM saņemšanas nosacījumus šīm platībām ir jāizpilda. Lai varētu pieteikt jaunos

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

Agrovides blokus līdz 2011. gada 1. maijam LAD Reģionālajā lauksaimniecībās pārvaldē jāiesniedz:

- Platību maksājumu iesniegums;
- Iesniegums lauku bloku kartes precizēšanai;
- lauku bloku karte, kurā norādītas attiecīgās platības.

☝ Tiem, kuri saistības kādā no pasākuma *Agrovide* apakšpasākumiem uzņēmušies, šogad tās jāturpina un nevar aizmirst iesniegt pieteikumu!

MAZĀK LABVĒLĪGO APVIDU (MLA) ATBALSTS

Saskaņā ar grozījumiem MK noteikumos Nr. 295 mainīti arī atbalsta saņemšanas nosacījumi MLA atbalstam.

☑Papuve nevar pārsniegt 30%

Piesakoties MLA atbalstam, deklarēto papuvju platība saimniecībā nevar pārsniegt 30% no kopējās VPM pieteiktās un atbalsta tiesīgās LIZ.

☑Dzīvnieku blīvums un bišu saimes

Piesakot MLA atbalstam pastāvīgās pļavas un ganības, aramzemē sētos zālājus un nektāraugu platības,

- pretendentam ar īpašumā esošiem dzīvniekiem uz 2011. gada 1. jūliju ir jānodrošina minimālais dzīvnieku blīvums (0,2 nosacītās liellopu vienības uz 1 ha);
- PVD reģistrētiem biškopības produktu primāriem ražotājiem vai medus iepakošonas uzņēmumiem uz 3 ha ir jānodrošina vismaz 1 bišu saime, kas atrodas saimniecībā no 15. maija līdz 30. septembrim.

☑Kur meklēt sīkāku informāciju?

Sīkāka informācija par visiem atbalsta veidiem, kas pieejami 2011. gadā un to saņemšanas nosacījumu jaunumiem atrodamas LAD mājaslapā www.lad.gov.lv sadaļā *ES atbalsts/Tiešie maksājumi*, kā arī LAD Reģionālajās lauksaimniecības pārvaldēs un pie novadu lauku attīstības speciālistiem. LL

Sagatavoja LLKC Augkopības nodaļas
vecākā speciāliste Ilze Skudra

SIA "LATVIJAS LAUKU KONSULTĀCIJU UN IZGLĪTĪBAS CENTRS" PIEDĀVĀ

SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs" piedāvā lauku robežu precizēšanu un mērījumu veikšanu ar globālās pozicionēšanas sistēmas uztvērēju "Trimble GeoXT". Mērījumu rezultātā iegūst noteiktu lauku kontūru un aprēķinātu platību hektāros; iegūtos datus var izmantot platībmaksājumu saņemšanai.

Informācija: 63050577; 29115730.

LAUKU ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA

Projektu pieņemšana pasākumā „Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai"

LAD ir izsludinājis projektu pieņemšanu pasākumam „Atbalsts uzņēmuma radīšanai un attīstībai (ietverot ar lauksaimniecību nesaistītu darbību dažādošanu)"" saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 132 „Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu atklātu projektu iesniegumu konkursu veidā pasākumam „Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai (ietverot ar lauksaimniecību nesaistītu darbību dažādošanu)"".

Projektu iesniegumu pieņemšana 7. kārtai šajā pasākumā notiks **2011. gadā no 26. aprīļa līdz 27. maijam** ar kopējo pieejamo publisko finansējumu:

- aktivitātei, kas saistīta ar kurināmā ražošanu no lauksaimniecības un mežsaimniecības produktiem, – Ls 2 000 000 apmērā;
- pārējām aktivitātēm – Ls 8 000 000.

Pasākuma projektu īstenošanas beigu datums, ja tiek veiktas investīcijas ražošanas pamatlīdzekļu iegādei, ir viens gads; ja tiek veikta būvniecība un rekonstrukcija – divi gadi no Lauku atbalsta dienesta lēmuma pieņemšanas par projektu iesniegumu apstiprināšanu.

Projektu iesniegumi jāiesniedz Lauku atbalsta dienesta reģionālajās lauksaimniecības pārvaldēs vai centrālā aparāta Klientu apkalpošanas daļā (308. kabinetā).

2011. gada 19. martā stājās spēkā **grozījumi** MK noteikumos Nr. 132 „Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu atklātu projektu iesniegumu konkursu veidā pasākumam „Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai (ietverot ar lauksaimniecību nesaistītu darbību dažādošanu)"".

Grozījumi paredz šādas izmaiņas:

- uz atbalstu var pretendēt arī mikrouzņēmumi, kas reģistrēti mazāk nekā 12 mēnešus pirms projekta iesnieguma iesniegšanas dienas un nav

SIA *Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs*,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

uzsākuši saimniecisko darbību līdz projekta iesnieguma iesniegšanas dienai. Līdz šim šādi mikrouzņēmumi nevarēja pieteikties atbalstam uzņēmumu radīšanai;

- pretendenti vairs nevarēs pieteikties atbalstam tādās nozarēs kā pārtikas produktu ražošana, elektroenerģijas ražošana un uzglabāšanas un noliktavu saimniecība, taču varēs pieteikties atbalstam aktivitātei, kas saistīta ar darbībām veselības jomā – reitterapijai. Ar grozījumiem noteikts vienots atbalstāmo nozaru saraksts, nenodalot atsevišķi tos uzņēmumus, ko vēlas dibināt no jauna, no tiem, kuri ir esoši;
- projektu iesniegumus var iesniegt arī LAD reģionālajās pārvaldēs, ne tikai Lauku atbalsta dienesta (LAD) centrālajā aparātā;
- precizēti projektu atlases kritēriji, kas dod priekšroku tiem projektiem, kur projektu īstenošanas un finanšu resursu piesaistes vieta sakrīt, kā arī pretendentiem, kuri var projekta iesniegšanas brīdī pierādīt pieejamos finanšu resursus projekta īstenošanai. Turpmāk vairs netiek doti papildu punkti par atbalsta pretendenta izglītības līmeni;
- atbalsta intensitāte paaugstināta līdz 60% visiem projektiem, izņemot kurināmā ražošanu, kur tā ir noteikta 40% apmērā. Kopējo attiecināmo izmaksu summa vienai saistīto personu grupai, aktivitātei, kas saistīta ar kurināmā ražošanu, samazināta no 350 000 eiro ekvivalentam latos līdz 200 000 eiro ekvivalentam latos;
- precizēts projektu īstenošanas uzsākšanas termiņš, nosakot, ka aktivitāšu īstenošanu atbalsta pretendents uzsāk ne vēlāk kā sešu mēnešu laikā pēc lēmuma par projekta iesnieguma apstiprināšanu spēkā stāšanās;
- noteikumos veikti arī vairāki tehniski un redakcionāli grozījumi, kas precizē atbalstāmās nozares un atbalsta saņemšanas nosacījumus.

Projekta iesnieguma veidlapa, metodiskie norādījumi tās aizpildīšanai un cita noderīga informācija, ar ko būtu jāiepazīstas pirms projekta sagatavošanas un iesniegšanas, ir atrodami mājaslapā www.lad.gov.lv sadaļā *ES atbalsts*. LL

Sagatavots LLKC Ekonomikas nodaļā
pēc LAD informācijas un minētajiem MK noteikumiem

GRĀMATVEDĪBA UN NODOKĻI

Izmaiņas „Ziņu par darba ņēmējiem" iesniegšanas termiņos lauksaimniekiem

No 2011. gada 2. aprīļa spēkā stājas grozījumi MK 2010. gada 7. septembra noteikumos Nr. 827 „Noteikumi par valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu veicēju reģistrāciju un ziņojumiem par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām un iedzīvotāju ienākuma nodokli". Ar šiem grozījumiem noteikts, ka ir atļauts Valsts ieņēmumu dienestā reģistrēt darbinieku dienā, kad persona faktiski sāk darbu, ja personu paredzēts nodarbināt šādos sezonas rakstura darbos:

- augļkoku, ogulāju un dārzeņu sēja un stādīšana;
- augļkoku, ogulāju un dārzeņu sējumu un stādījumu kopšana;
- augļu, ogu un dārzeņu ražas novākšana;
- augļu, ogu un dārzeņu šķirošana.

Jaunā norma ir piemērojama darba devējiem, kuri ir reģistrēti Pārtikas un veterinārā dienesta reģistrā atzīto un reģistrēto uzņēmumu sarakstā vai Valsts augu aizsardzības dienesta lauksaimniecības produktu integrētās audzēšanas reģistrā un kuru saimnieciskā darbība saistīta ar augļu, ogu un dārzeņu audzēšanu.

Lai šos darbiniekus reģistrētu, ir ieviesti jauni ziņu kodi:

- 61 – Tāda darba ņēmēja statusa iegūšana, kurš tiek nodarbināts sezonas rakstura darbos un kurš ir apdrošināms atbilstoši visiem valsts sociālās apdrošināšanas veidiem.
- 62 – Tāda darba ņēmēja statusa iegūšana, kurš tiek nodarbināts sezonas rakstura darbos un kurš ir pakļauts valsts pensiju apdrošināšanai, invaliditātes apdrošināšanai, maternitātes un slimības apdrošināšanai, vecāku apdrošināšanai un sociālajai apdrošināšanai pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām (darba ņēmējam, kurš ir izdienas pensijas saņēmējs vai invalīds – valsts speciālās pensijas saņēmējs).
- 63 – Tāda darba ņēmēja statusa iegūšana, kurš tiek nodarbināts sezonas rakstura darbos un kurš ir pakļauts valsts pensiju apdrošināšanai, maternitātes un slimības apdrošināšanai, vecāku apdrošināšanai un sociālajai apdrošināšanai pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām (darba ņēmējam, kurš ir sasniedzis vecumu, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju, un darba ņēmējam, kuram ir piešķirta valsts vecuma pensija ar atvieglotiem noteikumiem).

Visos pārējos gadījumos jauns darbinieks Valsts ieņēmumu dienestā ir jāreģistrē ne vēlāk kā vienu dienu, pirms persona uzsāk darbu. LL

Sagatavoja LLKC Grāmatvedības un finanšu nodaļas
vadītāja Linda Puriņa

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV
SIA *Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs*,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

SIA *Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs*,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

VALSTS SUBSĪDIJAS

MK noteikumu Nr. 183 "Kārtība, kādā piešķir valsts atbalstu vaislas sivēnmāšu, slaucamo govju, zīdītājgovju un vaislas aitu mašu ierakstīšanai ciltsgrāmatā, kā arī to ģenētiskās kvalitātes noteikšanai un produktivitātes izvērtēšanai" konspekts

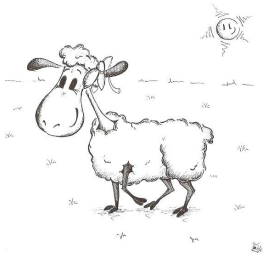

2011. gada 16. martā laikrakstā „Latvijas Vēstnesis" tika publicēti MK noteikumi Nr. 183 „Kārtība, kādā piešķir valsts atbalstu vaislas sivēnmāšu, slaucamu govju, zīdītājgovju un vaislas aitu mašu ierakstīšanai ciltsgrāmatā, kā arī to ģenētiskās kvalitātes noteikšanai un produktivitātes datu izvērtēšanai". Saskaņā ar šiem noteikumiem 2011. gadā valsts atbalsts par vaislas dzīvnieku sagatavošanu ierakstīšanai ciltsgrāmatā, to ģenētiskās kvalitātes noteikšanu un produktivitātes datu izvērtēšanu ir Ls 4 866 711 apmērā. Uz subsīdijām var pretendēt komersanti, biedrības, nodibinājumi vai kooperatīvās sabiedrības, kas atbilst noteikumos izvirzītajām prasībām.

Šajās tabulās ir sniegta informācija par galvenajiem atbalsta saņemšanas nosacījumiem, kuriem pieteikšanās ir arī aprīlī un jūlijā, pārējiem pasākumiem pieteikšanās noslēdzās 30. martā. Jāņem vērā, ka tāpat kā iepriekš ciltsdarba maksājumiem varēs pieteikties caur šķirnes dzīvnieku audzētāju organizācijām. Šo organizāciju sarakstu var atrast Lauksaimniecības datu centra mājaslapā www.ldc.gov.lv sadaļā *Uz publisko sadaļu/Ciltsdarba organizācijas.* Subsīdiju iesniegumu iesniegs organizācija, kura slēgs līgumu ar lauksaimnieku (kuram ir pārraudzības ganāmpulks ar reģistrētiem dzīvniekiem, kā arī tās saimniecības, kurām piešķirts šķirnes dzīvnieku audzēšanas saimniecības statuss).

Pilnīgu informāciju par pārējiem nosacījumiem var gūt, iepazīstoties ar minēto MK noteikumu pilnu tekstu, kā arī Lauku atbalsta dienesta reģionālajās pārvaldēs un LAD mājaslapā www.lad.gov.lv.

Šie noteikumi stājās spēkā 2011. gada 17. martā. LL

Sagatavots LLKC Ekonomikas nodaļā
pēc MK noteikumiem

LIELLOPU AUDZĒŠANAS NOZARĒ

Par ko?	Cik un kādi nosacījumi?		Kad?
Par **šķirnes** saimniecībā pārraudzībā esošu gaļas šķirņu valsts ciltsgrāmatā uzņemtu **tīršķirnes zīdītājgovi**	Vienreizējs maksājums – Ls 73 (t. sk. administratīvās izmaksas Ls 0,90), ja šķirnes saimniecībā vai pārraudzības ganāmpulkā pēc stāvokļa 2011. gada 1. aprīlī ir vairāk nekā divas zīdītājgovis vai teles, kas vecākas par 18 mēnešiem	Lai saņemtu atbalstu par pārraudzībā esošajām govīm, ganāmpulka īpašniekam datu centrā ir jāiesniedz normatīvajos aktos par gaļas liellopu pārraudzību noteiktā informācija vaislas dzīvnieku ģenētiskās kvalitātes noteikšanai	**Iesnieguma termiņš:** 2011. gada 15. aprīlis
Par zīdītājgovju **pārraudzības** ganāmpulkā esošu gaļas šķirņu **tīršķirnes zīdītājgovi un teli**, kas vecāka par 18 mēnešiem	Vienreizējs maksājums – Ls 49 (t. sk. administratīvās izmaksas Ls 0,90) par dzīvnieku, kam vienas šķirnes asinība sasniedz vismaz 87,5 procentus vai kas ir divu tīršķirnes specializēto gaļas šķirņu dzīvnieku krustojums		
Par zīdītājgovju **pārraudzības** ganāmpulkā esošu **vismaz otrās pakāpes krustojuma gaļas šķirņu zīdītājgovi un teli**, kas vecāka par 18 mēnešiem	Vienreizējs maksājums – Ls 24 latu (t. sk. administratīvās izmaksas Ls 0,90) par dzīvnieku, kas iegūts, krustojot Latvijā audzētu piena šķirņu govi ar specializēto gaļas šķirņu bulli, un kuram gaļas šķirņu īpatsvars asinībā sasniedz vismaz 75%		

AITKOPĪBAS NOZARĒ

Par ko?	Cik un kādi nosacījumi?		Kad?
Par **šķirnes** saimniecībā esošu **vaislas aitu māti**	Vienreizējs maksājums – Ls 37	Atbalstu saņem, ja šķirnes saimniecībā vai pārraudzības ganāmpulkā pēc stāvokļa 2011. gada 1. jūlijā ir vairāk nekā 29 vaislas aitu mātes	**Iesnieguma termiņš:** 2011. gada 5. jūlijs
Par **pārraudzības** ganāmpulkā esošu **vaislas aitu māti**	Vienreizējs maksājums – Ls 15		

LAUKU LAPA

12.04.2011 / Nr. 73

SVARĪGĀKIE DATUMI, KURUS LAUKU UZŅĒMĒJS NEDRĪKST AIZMIRST 2011. GADA MAIJĀ

		Termiņš	Aprīlis								Maijs								Jūnijs
			1	5	11	15	20	25	26	30	1	5	15	16	20	25	27	31	1
Platību maksājumi		Platību maksājumu iesniegums (VPM, PVTM, atdalītie PVTM + MLA, Natura 2000 un Agrovide 2007-2013, atbalsts par aveņu un zemeņu platībām) - līdz 10. jūnijam ar atbalsta samazinājumu																	
Enerģijas kultūraugi		Pēdējais datums, līdz kuram jānopļauj un jānovāc enerģijas kultūraugu platības (klūdziņu prosa, miežubrālis), kurā kultūraugi ziedēšanas fāzi ir sasnieguši iepriekšējā gadā																	
Papildu valsts tiešie maksājumi (PVTM)		Iesniegums PVTM par nokautiem un eksportētiem liellopiem *																	
		Iesniegums atsevišķajam maksājumam par cukuru (līdz 10. jūnijam ar atbalsta samazinājumu)																	
		Iesniegums PVTM par aitu mātēm																	
Kredītu fonds		Kredītu fonds																	
Lauku attīstības programmas pasākumi		Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai (ietverot ar lauksaimniecību nesaistītu darbību dažādošanu)																	
		Tūrisma aktivitāšu veicināšana																	
		Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem																	
		Meža ekonomiskās vērtības uzlabošana **																	
		Meža ugunsdrošības profilaktisko pasākumu ieviešana **																	
Nacionālās subsidijas	**Liellopu gaļas ražošana**	Iesniegums par pārraudzībā esošu gaļas šķirņu ciltsgrāmatā uzņemtu tīršķirnes zīdītājgovi ***																	
		Iesniegums par gaļas šķirņu tīršķirnes zīdītājgovi un teli ***																	
		Iesniegums par vismaz 2. pakāpes krustojuma gaļas šķirņu zīdītājgovīm un teli ***																	
		Iesniegums par pārraudzībā esošu, sertificētu tīršķirnes vaislas bulli ***																	
	Investīciju veicināšana lauksaimniecībā	Atbalsts kredītprocentu daļējai dzēšanai atbilstīgām lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvām sabiedrībām																	
	Riska samazināšana	Atbalsts apdrošināšanas polišu iegādes izdevumu segšanai																	

* Iesniegums jāiesniedz ne vēlāk kā 6 mēnešus pēc liellopa nokaušanas vai eksporta

** Par projektu pieņemšanas noslēgumu tiks ziņots laikrakstā "Latvijas Vēstnesis"

*** Iesniegumu iesniedz šķirnes dzīvnieku audzētāju organizācija

Termiņš, kura laikā var iesniegt pieteikumu, iesniegumu vai atskaiti.

Iesniegumu un atskaišu apkopošanas datums vai iesniegšanas beigu datums.

SIA *Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs*,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv; laukutikls@llkc.lv

LAUKU LAPA

12.04.2011 / Nr. 73

SVARĪGĀKIE DATUMI, KURUS LAUKU UZŅĒMĒJS NEDRĪKST AIZMIRST 2011. GADA MAIJĀ

		Termiņš	Aprīlis								Maijs								Jūnijs
			1	5	11	15	20	25	26	30	1	5	15	16	20	25	27	31	1
Grāmatvedība un nodokļi	**Pievienotās vērtības nodoklis (PVN)**	PVN mēneša deklarācija un maksāšanas termiņš																	
	Pievienotās vērtības nodoklis (PVN)	Gada deklarācija (ja saskaņā ar likuma "Par PVN" prasībām gada deklarācija ir jāiesniedz																	
	Mikrouzņēmumu nodoklis	Mikrouzņēmumu nodokļa pārskats																	
	Darījumu kvītis	Atskaite par darījumu kvīšu izlietojumu																	
	Sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	Atskaites iesniegšanas termiņš un nodokļa maksāšanas termiņš - **PAŠNODARBINĀTAJIEM**																	
	Iedzīvotāju ienākuma nodoklis	Gada ienākumu deklarācija par 2010. gadu																	
	Iedzīvotāju ienākuma nodoklis	Deklarācija par ienākumu no kapitāla (par mēnesi) - ja ienākums no kapitāla pieauguma iepriekšējā mēnesī pārsniedzis 500 latus																	
	Iedzīvotāju ienākuma nodoklis	Deklarācija par ienākumu no kapitāla (par ceturksni) - ja ienākums no kapitāla pieauguma mēnesī no 100.01 - 500 latiem																	
	Uzņēmumu ienākuma nodoklis	Uzņēmumu ienākuma nodokļa deklarācija par 2010. gadu un uzņēmumu ienākuma nodokļa avansa maksājumu aprēķins 2011. gadam																	
	Gada pārskats	Gada pārskats par 2010. gadu																	

* Iesniegums jāiesniedz ne vēlāk kā 6 mēnešus pēc liellopa nokaušanas vai eksporta

** Par projektu pieņemšanas noslēgumu tiks ziņots laikrakstā "Latvijas Vēstnesis"

*** Iesniegumu iesniedz šķirnes dzīvnieku audzētāju organizācija

Termiņš, kura laikā var iesniegt pieteikumu, iesniegumu vai atskaiti.

Iesniegumu un atskaišu apkopošanas datums vai iesniegšanas beigu datums.

SIA *Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs*,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv; laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

SIA *Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs*,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

AUGKOPĪBA

Rapša kaitēkļu bioloģija un to nodarītie bojājumi

Rapsi kā kultūraugu, sākot no tā dīgšanas līdz gatavības fāzei, bojā daudzi kaitēkļi. Lielākā daļa no krustziežu kaitēkļiem pieder pie vaboļu kārtas, kas veido ne mazāk kā ceturto daļu no visām dzīvnieku sugām uz mūsu planētas. Vaboles sastopamas visās pasaules daļās.

Rapša sējumos Eiropā tiek minēti seši **postīgākie kukaiņi**: krustziežu stublāju spradzis (*Psylliodes chrysocephala*), krustziežu spīdulis (*Meligethes aeneus*), krustziežu pāksteņu pangodiņš (*Dasineura brassicae*), krustziežu stublāju smecernieks (*Ceuthorhynchus pallidactylus*), krustziežu sēklu smecernieks (*Ceuthorhynchus obstrictus*) un rapša stublāju smecernieks (*Ceuthorhynchus napi*). No minētajiem kaitēkļiem Latvijā 2009. gadā novēroti visi, izņemot rapša stublāju smecernieku. Šo kaitēkļu izplatība ar katru gadu palielinās. Pēdējos divos gados rapša sējumos Latvijā palielinās kailgliemeža postījumi, kas ir saistīti ar minimālo augsnes apstrādi. Vairākās Eiropas valstīs, kur tiek audzēts ziemas rapsis, lietojot minimālo augsnes apstrādi un mainoties klimatiskajiem apstākļiem, kā arī palielinoties nokrišņu daudzumos, vērojama kailgliemežu savairošanās, un tie ir pieskaitāmi postīgākajiem rapša kaitēkļiem.

Vairāki rapša sējumos sastopamie kaitēkļi – krustziežu laputs (*Brevicoryne brassicae*), krustziežu spradzis (*Phyllotreta spp.*), krustziežu sakņu muša (*Delia radicum*), ziemas rapša stublāju smecernieks (*Ceutorhynchus picitarsi*) – zinātniskās publikācijās minēti kā **mazāk postīgi** rapsim. Atsevišķos gados, kad minēto kaitēkļu attīstībai apstākļi ir labvēlīgi, to postījumi rapša sējumos var būt nozīmīgi. Vairāki minētie rapša kaitēkļi sastopami gan ziemas gan vasaras rapsī, bet citi – tikai vienā no tiem.

1. tabulā apkopota informācija par nozīmīgākiem kaitēkļiem un to kaitējumu rapsī.

1. tabula

Nozīmīgākie rapša kaitēkļi

Kaitēklis	Ziemas rapsis	Vasaras rapsis
Krustziežu stublāju spradzis	+	Nav informācijas
Krustziežu spīdulis	+	+
Krustziežu pāksteņu pangodiņš	+	+
Krustziežu stublāju smecernieks	+	+
Krustziežu sēklu smecernieks	+	+
Rapša stublāju smecernieks	+	Nav informācijas
Krustziežu spradzis	-	+
Krustziežu sakņu muša	-	+
Krustziežu laputs	+	+
Ziemas rapša stublāju smecernieks	+	-

Minēto postošo kaitēkļu spektrs katrā rapša sējumā ir atšķirīgs, tas ir atkarīgs no augu attīstības stadijas, meteoroloģiskajiem apstākļiem un konkrētā laukā lietotajiem agrotehniskajiem pasākumiem. Informācija par postošāko kaitēkļu iespējamo invāzijas brīdi attiecīgajā rapša attīstības stadijā un bojājuma vietu ir apkopota 2. tabulā.

Svarīgi ir izzināt katra kaitēkļa attīstību, uzvedību un izplatību, lai spētu izprast tā nozīmi rapša sējumos un sastādītu ierobežošanas pasākumus gūstot kvalitatīvu un kvantitatīvu ražu, tajā pašā laikā mazinot ietekmi uz apkārtējo vidi.

☑Krustziežu stublāju spradzis

Krustziežu stublāju spradzis ir viens no postošākajiem kaitēkļiem ziemas rapša sējumos, toties vasaras rapsī tas nav novērots. Pieaugušie īpatņi novērojami augusta beigās, septembra sākumā sētajos ziemas rapša sējumos. Vaboles nevar bojāt rapša sēklas, kaut arī tās novāktajā ražā plaši sastopamas. Olas tiek dētas septembra beigās augsnē, rapša sējumu tuvumā. Izšķīlušies kāpuri iegraužas lapu kātos, kur tie izgrauž "ejas". Kāpuri bojā arī stublāju un rapša augšanas punktu. Bojātie augi nespēj attīstīties un iet bojā. Gadā attīstās viena šī kaitēkļa paaudze.

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

2. tabula

Postošāko kaitēkļu iespējamais invāzijas brīdis attiecīgajā attīstības stadijā un bojājuma vieta rapsī*

Kukainis	Bojājuma vieta	Atīstības stadija, kukainim	Auga attīstības stadija (BBCH) 13	15	20	30	50	57	61-69	70	80
Psylliodes chrysocephala	Stublājs	Imago									
		Kāpurs									
Ceutorhynchus picitarsis	Stublājs	Imago									
		Kāpurs									
Ceutorhynchus pallidactylus	Stublājs	Imago									
		Kāpurs									
Ceutorhynchus typhae	Stublājs	Imago									
		Kāpurs									
Ceutorhynchus sulcicollis	Stublājs	Imago									
		Kāpurs									
Ceutorhynchus obstrictus	Pāksteņus	Imago									
		Kāpurs									
Meligethes spp.	Pumpuri, ziedi	Imago									
		Kāpurs									
Dasineura brassicae	Pāksteņus	Imago									
		Kāpurs									

*Izmantota Meiera Augu attīstības skala.

☑Krustziežu spīdulis

Krustziežu spīduļa imago, kas pārziemo mežmalās un krūmājos, izlido uz ziemas rapša sējumiem agri pavasarī. Tie pārtiek no dažādu augu ziedputekšņiem un bojā ziedu aizmetņus.

Olas dēj tikai krustziežu ziedpumpuros. Kāpurs attīstās divās kāpurstadijās. Pirmajā kāpurstadijā kāpurs bojā ziedpumpuru, iedējot tajā olas. Sasniedzot otro kāpurstadiju, kāpurs pārvietojas un bojā nākamo ziedpumpuru, pēc tam tas nokrīt augsnē, kur veido pupāriju. Iespējamie ražas zudumi var sastādīt pat līdz 50%.

Viens no populārākajiem krustziežu spīduļa ierobežošanas pasākumiem ir insekticīdu, (piretroidu) lietošana, bet pēdējos gados daudzās Eiropas valstīs novērojama spīduļu rezistence pret tiem.

☑Krustziežu pāksteņu pangodiņš

Eiropā viens no nozīmīgākajiem rapša kaitēkļiem, kam ir raksturīgs garš bojājumu veikšanas laiks – no rapša ziedēšanas līdz pāksteņu nobriešanai. Imago rapša sējumos novēroti no maija vidus līdz jūlija vidum, visu šo periodu tie izšķiļas no neīstās kūniņas jeb pupārija. Pupāriji diapauzē var atrasties augsnē līdz četriem gadiem. Mātītes tūlīt pēc izlidošanas olas dēj rapša pāksteņos, pa 20-30 olām grupā, dobumos, ko pirms tam izēdis cits kaitēklis, parasti krustziežu pāksteņu smecernieks. Kāpuri barojas no pāksteņu sieniņām un sēklām. Inficētie pāksteņi kļūst dzelteni, ar uzbiezinātu mizu, tie nobriest straujāk un atveras agrāk.

☑Krustziežu smecernieki

Krustziežu smecernieki Eiropā un Ziemeļamerikā tiek minēti kā vieni no postošākiem krustziežu kaitēkļiem. Īpaši jāatzīmē krustziežu sēklu smecernieks, krustziežu stublāju smecernieks un rapša stublāju smecernieks.

Smecernieki ir relatīvi mazas, 1,3-7 mm (vairākumā 2-3 mm) garas vaboles, kas ir plaši sastopamas pasaulē. Vairāk nekā trešā daļa no smecernieku sugām attiecībā uz krustziežiem ir monofāgi vai polifāgi. Dažas no tām atzīmējamas kā postošas tieši krustziežiem, to kāpuri un pieaugušie īpatņi bojā atsevišķas augu daļas. Latvijā ir sastopamas sugas, kuru kāpuri bojā rapša stublājus, un viena suga – sēklu smecernieki, kuru kāpuri bojā rapša sēklas pāksteņos. Smecernieku pieaugušie īpatņi grauž rapša lapas, stublājus, ziedpumpurus un ziedus. LL

Sagatavoja LLKC Augkopības nodaļas vadītāja Ingrīda Grantiņa

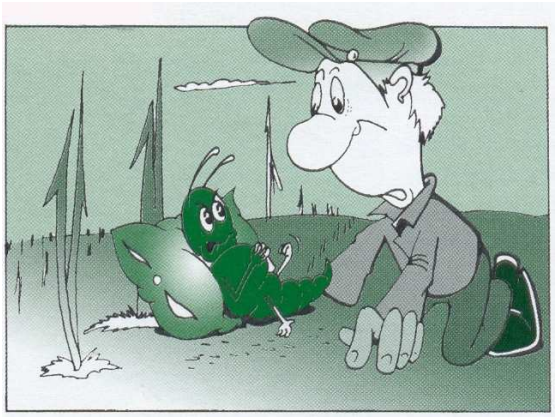

SIA *Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs*,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

LAUKU ATTĪSTĪBA

Trifeļu audzēšana – jauna nozare Latvijā

Pēdējos gados ir pieaugusi interese par jaunu saimniekošanas virzienu apguvi un viens no tiem ir trifeļu audzēšana.

☑Delikatese

Latvijā ir labi pazīstamas šokolādes konfektes trifeles, taču tās savu nosaukumu ir ieguvušas pēc līdzības ar slavenajām sēnēm, ko uzskata par delikatesēm. Trifeles kā delikateses ir zināmas no seniem laikiem, un to popularitāte ir vislielākā to dabiskās augšanas vietās – pārsvarā Vidusjūras reģiona valstīs. Galvenā īpašība, kuras dēļ trifeles izmanto, ir to specifiskā smarža – katrai sugai savādāka. Tās negatavo tā, kā mēs esam pieraduši sagatavot gailenes un baravikas. Pāris gramu trifeļu uzrīvē jau gatavam ēdienam, lai tas iegūtu neatkārtojamu aromātu.

Trifeles ir sēnes, kuru augļķermeņi ir ieapaļi, tumši vai gaiši, un veidojas augsnes virskārtā 5–30 cm dziļumā. To sēņotne veido ciešu saikni – mikorizu ar to saimniekaugu (koku) saknēm, tādēļ trifeļu audzēšana ir sarežģītāka par tādu sēņu audzēšanu, kuras mikorizu neveido. Tādas sēnes kā šampinjoni un austeru sānauses augšanai izmanto atmirušas augu valsts atliekas, un dzīvs koks tām nav nepieciešams. Dabā ir sastopamas vairākas trifeļu sugas, bet par delikatesēm atzītas vien nedaudzas no tām.

☑Trifeles Latvijā

Latvijā līdz šim ir konstatētas sešas trifeļu sugas, no tām četru sugu paraugi glabājas Latvijas Universitātes un Latvijas Dabas muzeja herbārijos, savukārt par divām citām ir rakstījuši dažādi autori. Viena no tām ir ziemas trifele, kas ir ēdama. Visi trifeļu atradumi līdz šim ir bijuši gadījuma veiksmes rezultāts, tādēļ būtu jāveic pētījums, lai noskaidrotu, cik un kuras īsti trifeļu sugas aug Latvijā. Tas vairotu mūsu zināšanas un dotu jaunas ierosmes trifeļu audzēšanai un, iespējams, arī pie mums izdotos atrast kādu no ēdamajām trifeļu sugām, par kuras kultivēšanas iespējamību Latvijā tad nebūtu šaubu.

☑Kas ir jāzina, domājot par trifeļu audzēšanu?

Trifeļu kultivēšana pēdējos gados kļūst aizvien populārāka, trifeļu dārzus jau stāda Austrijā, Vācijā un Zviedrijā. Polijā un Somijā ierīkotie dārzi vēl nav devuši pirmo ražu, taču tā gaidāma tuvākajos gados. Zviedrijā (Gotlandes salā) stādītie trifeļu dārzi jau ražo pāris gadu, taču iegūtā raža vēl nav liela un trifeļu bizness Gotlandē attīstās, izmantojot savvaļā augošās trifeles.

Domājot par trifeļu audzēšanu, ir jāsaprot, kas nepieciešams, lai šīs sēnes augtu un sekmīgi ražotu mūsu apstākļos. To audzēšanā joprojām ir daudz neskaidrību, taču pamatprincipi ir zināmi. Turpmāk minēšu dažus apstākļus, kas jāievēro, lai audzētu trifeļu dārzus.

Lai gan klimats un augsne Latvijā stipri atšķiras no tā, kas ir Francijā vai Itālijā, tomēr mums ir iespējams nodrošināt trifeļu audzēšanai nepieciešamo galveno priekšnosacījumu – augsni ar piemērotu augsnes skābumu. Optimālais augsnes pH trifelēm ir 7,8–7,9. Klimatiskie apstākļi Latvijā ir atšķirīgi, taču vasaras trifeles savvaļā aug Gotlandē un tādās zemēs kā Francija un Austrija trifeles aug kalnos, kur ir krietni vēsāks nekā, piemēram, Vidusjūras piekrastē, līdz ar to temperatūra, zemāka par 0 ^{0}C tām nav lielākais drauds. Savukārt mūsu mitrās vasaras varētu būt pat trifelēm labvēlīgas.

Svarīga ir trifeļu dārza aizsardzība pret savvaļas dzīvniekiem, tāpēc savlaicīgi ir jādomā par atbilstoša iežogojuma izveidošanu. Vēlams, lai tuvumā būtu ūdenstilpe, no kuras varētu ņemt ūdeni trifeļu saimniekaugu koku stādu laistīšanai, īpaši pirmajos gados. Stādu starpas ir jāuztur brīvas no augāja, līdz ar to trifeļu dārzam jābūt viegli pieejamam ar tehniku, kam ir jābūt pēc iespējas vieglākai, lai nenoblietētu augsni – tai ir jābūt labi aerētai.

☑Trifeļu kultivēšanas veidi

Trifeļu kultivēšana ir iespējama vairākos veidos. Senākais trifeļu stādu iegūšanas veids ir pēc Talona metodes (nosaukta tās izgudrotāja vārdā). Zem kokiem (parasti ozoliem), kur atrastas trifeles, iesēja zīles. Izaugušos mazos kociņus varēja iestādīt citur un cerēt iegūt jaunu trifeļu ražu.

Pirms aptuveni 40 gadiem tika ieviesta metode, kuru izmanto arī pašlaik. Laboratorijas apstākļos jaunus, sterilā vidē audzētus koku stādiņus inficē (inokulē) ar vēlamās trifeles micēliju (sēņotni) un pēc veiksmīgas mikorizas nodibināšanās tos stāda laukā, kur koka saknes un sēņotne var turpināt augt un attīstīties.

Vairākkārt ir izskanējis jautājums, vai nevar ieaudzēt trifeles jau esošā mežā. Tas ir iespējami, taču ir vairāki iemesli, kādēļ tas ir krietni riskantāk, nekā stādīt kokus klajā laukā. Svarīgākais iemesls ir tas, ka dabā mikoriza ir plaši izplatīta, to veido ļoti daudzas mums labi pazīstamas sēnes – visas bekas, bērzlapes, mušmires un citas sēnes. Mikoriza ir kokiem izdevīga, pat nepieciešama, līdz ar to brīvu sakņu galu jaunas mikorizas veidošanai nav daudz. Ja blakus augošam kokam mēģināsiet ieaudzēt trifeles sēņotni, tā var vienkārši aiziet bojā, jo nevarēs konkurēt ar jau priekšā esošo sēņu sēņotni.

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV
SIA *Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs*,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

SIA *Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs*,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

Pat veidojot trifeļu dārzu atklātā laukā, iesaka saglabāt pietiekami lielu distanci līdz mežam, lai potenciāli konkurējošo sēņu sēņotnes un sporas nenokļūtu pie stādiem lielākā vairumā.

☑Trifeles dzīves cikls

Trifeles dzīves cikls ir garš. Pēc stāda iestādīšanas ir jāpaiet vairākiem gadiem, kuru laikā gan trifele, gan koka saknes pieņemas spēkā un palielinās apjomā. Pirmos augļķermeņus trifele var sākt veidot tikai piektajā – sestajā gadā. Iespējami arī izņēmumi – rekords ir bijusi trifeļu raža pēc trim gadiem, bet dažkārt arī septītajā un astotajā gadā trifeles vēl neatrod. Toties pēc tam var cerēt uz labāku vai sliktāku ražu daudzus gadus no vietas.

☑„Papildierīces" – dresēts suns vai cūka

Ražas novākšanā neiztikt bez īpašām „papildierīcēm" – dresēta suņa vai cūkas. Lai trifeles dabā varētu izplatīt savas sporas, tām ir „jāpaļaujas" uz to, ka kāds dzīvnieks sēņu augļķermeņus atradīs un apēdīs, tādā veidā aiztransportējot sporas uz citu potenciālu augšanas vietu. Tieši šī iemesla dēļ pazemes sēnēm ir tik izteikta smarža. Trifeles labprāt meklē un ēd daudzi savvaļas dzīvnieki, īpaši mežacūkas. Šo tieksmi uz trifelēm ir mantojušas arī to piejaucētās radinieces – mājas cūkas, kuras bieži izmantoja trifeļu meklēšanai agrāk un dažviet izmanto arī tagad. Ērtības labad tagad biežāk tomēr izmanto suņus, kuru oža ir pietiekami laba, un motivāciju meklēt trifeles tie var saglabāt ilgāk. Suns vai cūka „parāda" tikai nogatavojušās trifeles. Trifeļu meklēšana, vienkārši rokot zem kokiem, nav racionāla, jo tādā veidā tiek sabojāta sēņotne, jaunie augļķermeņi, kurus rokot ievaino un līdz ar to tie nenogatavojas. Tādā veidā ievāktās trifeles var nebūt pilnīgi nogatavojušās un to kvalitāte ir daudz zemāka.

☑Raža

Ražas apjoms var stipri atšķirties no gada uz gadu. Gan literatūras avoti, gan audzētāji paši nereti izvairās minēt pat aptuveno ražu no viena hektāra. Vietām ir rakstīts par pāris simtiem kilogramu sezonas garumā (trifeles novāc katru nedēļu, tām nogatavojoties), taču īstenībai vairāk atbilst dažu desmitu kilogramu vērtējums.

Līdzīgi var runāt arī par trifeļu cenu. Latvijā diez vai audzēsim balto trifeli, kuras cena ir augstākā. Vasaras trifele, kuras sekmīgai audzēšanai ir vislabākie priekšnosacījumi, nav vērtīgākā, un tās cena svārstās no vairākiem desmitiem līdz vairākiem simtiem eiro par kilogramu. Iespējams, ka Latvijā trifeles izaugtu laikā, kad Vidusjūras reģionā to vēl vai vairs nav, un līdz ar to trifeļu vērtība būtu tuvāka augstākajai.

Trifeļu ievākšanas/ražošanas apjoms ir mainījies, tas bijis augstākais 20. gadsimta sākumā. Vēlāk dažādu vēsturisku apstākļu dēļ trifeļu ieguve ir stipri samazinājusies, līdz ar to pieprasījums pēc tām ir šobrīd ir augstāks par piedāvājumu. Salīdzinājumā ar dabā ievāktām trifelēm plantācijās iegūto trifeļu īpatsvars aizvien vairāk palielinās. Pie tam, palielinoties trifeļu popularitātei, arī pieprasījums pēc tām varētu vēl tikai augt. Trifeļu kultivēšana ir uzsākta Ziemeļamerikā, pirmie mēģinājumi tiek veikti Dienvidamerikā. Īpašs stāsts ir par Austrāliju un Jaunzēlandi. Uzsākot trifeļu kultivēšanu dienvidu puslodē, tās aizsācēji bija iecerējuši saražot vērtīgās trifeles sezonā, kas pretēja to ieguves laikam Eiropā, līdz ar to cerot uz labu noieta tirgu Eiropā. Taču dzīvē izrādījās, ka sekmīgi uzsāktās trifeļu audzēšanas rezultāts ir to popularitātes pieaugums Austrālijā un Jaunzēlandē un šobrīd trifeles gandrīz netiek eksportētas ārpus to audzēšanas robežām.

☑Jautājumu ir vairāk nekā atbilžu

Nobeigumā var teikt, ka jautājumu par trifeļu audzēšanu Latvijas apstākļos ir vairāk nekā atbilžu. Tas ir likumsakarīgi, un vienīgais veids, kā atbildēt uz tiem – uzsākt to audzēšanu Latvijā, ņemot vērā visu līdz šim citās zemēs uzkrāto pieredzi, un izdarīt savus secinājumus.

☑Audzējam arī Latvijā

Interesi par trifeļu audzēšanu Latvijā pierāda tas, ka ir nodibināta Trifeļu apvienība „Latvijas Trifeļu dārzi" Latvijas Mikologu biedrības paspārnē, kā arī Madonas Trifeļu audzētāju biedrība. Vairākiem zemniekiem un uzņēmējiem interese pāraugusi jau praktiskā darbībā un šogad tiks iestādīti pirmie Latvijas trifeļu dārzi. Cerams, ka pēc dažiem gadiem varēsim ievākt pirmo ražu un novērtēt vietējo Latvijas trifeļu kvalitāti.

Ja ir kādi jautājumi vai vēlēšanās pievienoties Trifeļu apvienībai, rakstiet uz mikologu.biedriba@inbox.lv. LL

Sagatavoja
Diāna Meiere, MSc Biol,
Latvijas Mikologu biedrības apvienība „Latvijas Trifeļu dārzi"
Latvijas Dabas muzejs

SIA "LATVIJAS LAUKU KONSULTĀCIJU UN IZGLĪTĪBAS CENTRS" PIEDĀVĀ

Piesakies, lai kļūtu par ekoloģiski sabalansētas lauksaimniecības demonstrējumu saimniecību Latvijā

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs uzsācis projekta **BERAS Implementation** – „**B**altic **E**cological **R**ecycling **A**griculture and **S**ociety" (tukojumā – Ekoloģiski sabalansēta lauksaimniecība Baltijas jūru saudzējošā sabiedrībā) ieviešanu.
BERAS Implementation projektā iesaistīti 25 partneri no 9 valstīm un projekta ieviešanas laiks ir no 2010. gada septembra līdz 2013. gada septembrim.

Kā **projekta galvenie mērķi** ir noteikti:
- **veicināt** ekoloģiski sabalansētas lauksaimniecības prakses ieviešanu bez papildus iegādātiem minerālmēsliem, importētas barības un augu aizsardzības līdzekļiem, tādejādi samazinot Baltijas jūras piesārņojumu no lauksaimnieciskās ražošanas;
- **samazināt** siltumnīcas efektu radošo gāzu apjomu lauksaimniecībā un pārtikas piegādes (loģistikas) sistēmās;
- **veicināt** reģionālu lauku attīstību.

Lai sasniegtu izvirzītos mērķus, noteikti sekojoši **projekta galvenie pasākumi**:
- **palielināt** tirgus pieprasījumu pēc pārtikas, kas ražota ekoloģiski sabalansētas lauksaimniecības saimniecībās;
- **iepazīstināt** lauksaimniekus, konsultantus, politiķus un sabiedrību ar ekoloģiski sabalansētas lauksaimniecības praksi;
- **veicināt** izmaiņu ieviešanu lauksaimniecības politikā, lai nodrošinātu ekoloģiski sabalansētas lauksaimniecības attīstību.

Lai realizētu projektā noteiktos galvenos pasākumus – projektā iesaistītajās valstīs tiks izveidotas **demonstrējumu saimniecības**, kuras tiks pārveidotas no konvencionāla tipa saimniecībām par ekoloģiski sabalansētas lauksaimniecības (turpmāk – ESL) saimniecībām, ar mērķi popularizēt videi draudzīgu saimniekošanu laukos un novērtējot šādas saimniekošanas ekonomisko izdevīgumu. **No 2011. gada 5. aprīļa līdz 2011. gada 5. maijam Latvijas saimniecības var pieteikties dalībai projektā.**

Ieguvumi saimniecībām no dalības projektā:
1. Ekspertu gatavots detalizēts saimnieciskās attīstības plāns, kas ietvers:
   - augmaiņas plānu;
   - mēslošanas plānu;
   - augu aizsardzības līdzekļu lietošanas plānu;
   - dzīvnieku barības devas;
   - dzīvnieku aprites plānu;
   - slāpekļa / fosfora bilanci;
   - naudas plūsmu;
   - ieņēmumu un izdevumu kalkulāciju;
   - bruto segumu;
   - investīciju plānu.
2. Projekta ietvaros informācija par demonstrējumu saimniecību un tās ražotajiem produktiem regulāri tiks ievietota medijos, tādējādi tiks sekmēta saimniecības un tās ražoto produktu atpazīstamība;

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV
SIA *Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs*,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

3. Demonstrējumu saimniecībai tiks sniegts BIC atbalsts dažāda veida sadarbības partneru (produkcijas realizācijai, ražošanas materiālu iepirkšanai, tehnikas izmantošanai u.c.) meklēšanā un piesaistīšanā.
4. Mācību semināri par saimniekošanu pēc ESL principiem, lauksaimnieciskās ražošanas ekonomikas jautājumiem u.c. jautājumiem.
5. Pieredzes apmaiņa ar kolēģiem no citām projekta dalībvalstīm.
6. Informatīvi izglītojoši materiāli.

Projektā aicinām pieteikties lauksaimniekus, kas vēlas vai jau ir uzsākušas saimniecības pārveidošanas procesu uz videi draudzīgu un ekoloģisku saimniekošanu. No projekta saimniecības sagaidām, ka tā projekta realizācijas laikā būs ieinteresēta sadarbībai ar ekspertiem saimniecības pārveidošanas procesā, kā arī atvērta lauku dienām un semināriem.

Pieteikties dalībai projektā var aizpildot pieteikuma anketu un nosūtot to uz Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centru līdz 2011. gada 5. maijam.
Sīkāka informācija par pieteikšanās kārtību un atlases kritērijiem atrodama mūsu mājaslapā:

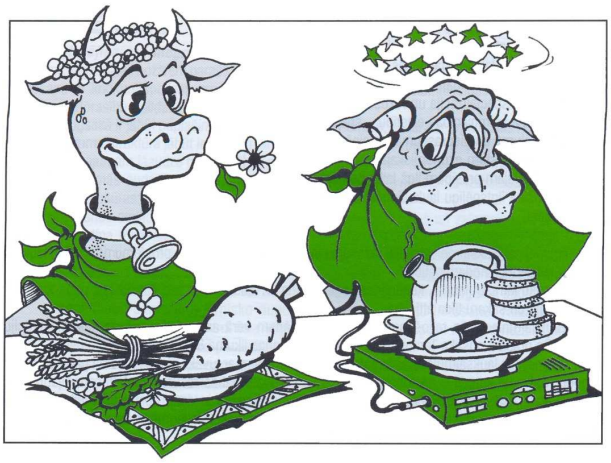

www.llkc.lv sadaļā „Aktuālā informācija" vai Pakalpojumi/„BERAS Implementation". LL

Projekts tiek līdzfinansēts no: Baltijas Jūras reģiona programmas 2007.-2013. gadam.

Sagatavoja LLKC Projektu vadītāja
Agnese Radžele-Šulce

SIA "LATVIJAS LAUKU KONSULTĀCIJU UN IZGLĪTĪBAS CENTRS" PIEDĀVĀ

ES valstu pārstāvji apgūs programmu „Ekoloģisks dzīves veids ar zemeņu garšu"

Pagājušajā gadā SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs" (LLKC) piedalījās Valsts izglītības attīstības aģentūras izsludinātajā konkursā par iespēju iesaistīties Eiropas Savienības Mūžizglītības programmas apakšprogrammā „Darbnīcas", kas dod iespēju uzņemt un izglītot dalībniekus no dažādām ES valstīm.
Izturot ļoti nopietnu atlases konkursu, LLKC ieguva tiesības apmācību aktivitātes īstenošanai. Mācību darbnīcu plānošanas un organizēšanas darbu aktīvi veic LLKC Tālākizglītības nodaļa. Protams, esam par to gandarīti, jo tas ir jauns izaicinājums un iespēja gūt pieredzi starptautisku mācību pasākumu organizēšanā ar tik plašu dalībnieku pārstāvniecību.
Šāda veida mācību darbnīcas Latvijā ir samērā jauns mobilitātes veids, kas ļauj pieaugušajiem no dažādām ES dalībvalstīm uzlabot savas zināšanas un attīstīt prasmes dažādās jomās un veidos.
Mācību darbnīcu tēma ir interesanta un aktuāla, par ko liecina arī tās nosaukums „Ekoloģisks dzīves veids ar zemeņu garšu". Darbnīcas norises laiks plānots no šā gada 12. – 18. jūnijam.

Interese par šo aktivitāti bija negaidīti liela, jo pieteikumu vēstules iesūtīja 86 dalībnieki, no kuriem atlasīti tika 12 dažādu valstu un vecuma grupu pārstāvji. Kā prioritāte tika izvirzīts princips, ka no vienas valsts tiek aicināti tikai viens vai divi pārstāvji, lai veidotu iespējami plašu ES valstu pārstāvniecību mūsu apmācību aktivitātē.
Darbnīcās piedalīsies dalībnieki no tādām valstīm kā Itālija, Čehija, Spānija, Bulgārija, Polija, Portugāle, Slovēnija, Ungārija, Rumānija un Turcija.
Darbnīcu programma ir samērā intensīva. Veselu nedēļu dalībnieki varēs iepazīties ar Latvijas pieredzi un zināšanām bioloģiskās saimniekošanas un vides veselības jomā. Plānots apmeklēt arī bioloģisko saimniecību „Zemeņu krastiņi", kas atrodas Latgalē un kur audzē zemenes, kas tiek uzskatītas par vienu no vērtīgākajiem produktiem.
Šajā saimniecībā no zemenēm gatavo visu – ēdienus, dzērienus, skaistumkopšanas līdzekļus. Apmeklētāji šo vietu jau sen ir nodēvējuši par zemeņu paradīzi. Darbnīcu dalībnieki varēs arī paši praktiski piedalīties dažādu zemeņu ēdienu un produktu sagatavošanā.

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV
SIA *Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs*,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

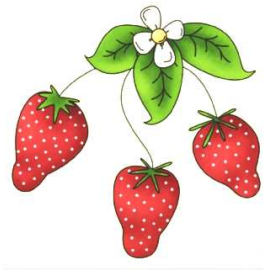

Dalībniekus plānots iepazīstināt arī ar latviskās pirts tradīcijām – viņiem pašiem būs jāsien gan pirtsslotas, gan jābauda dažādi pirts labumi. Protams, neizpaliks arī Rīgas apmeklējums – dalībniekus iepazīstināsim gan ar galvaspilsētas skaisto arhitektūru, gan apmeklēsim zaļos tirdziņus un ekoveikalus.

Ceram, ka darbnīcu dalībnieki būs apmierināti un ieinteresēti izglītības procesa apguvē, kā arī iegūs plašu pieredzei ne tikai par ekoloģisko saimniekošanu Latvijā, bet arī par mūsu valsts kultūru un tradīcijām. Nākotnē šādus inovatīvus apmācību projektus plānojam attīstīt katru gadu. Ja būs interese arī no Latvijas iedzīvotājiem, protams, organizēsim šo programmu atkārtoti.

Ja kādam jau šobrīd ir interese vai radušies jautājumi par šāda veida mācībām vai vēlme tajās piedalīties, lūdzu interesēties pie šī projekta vadītājas Kristīnes Žēperes (tel. 29159170, zepere.kristine@llkc.lv). LL

Sagatavoja LLKC Tālākizglītības nodaļas vecākā speciāliste Kristīne Žēpere

LAPAS JOKS

Aprīļa joks: Īstens latvietis pat applūdušās pļavās spēj dedzināt kūlu! /Autors: Nezināms/ :)

"Lauku Lapa" atgādina, ka rugaini vai sauso zāli uz lauka dedzināt ir aizliegts. Tas ir arī viens no platībmaksājumu saņemšanas nosacījumiem. Sīkāk par izmaiņām platībmaksājumu saņemšanu izdevuma 1. lpp.

LAUKU LAPA TAVĀ E-PASTĀ

Piedāvājam iespēju saņemt informatīvos izdevumus "Lauku Lapa" un "Zivju Lapa" Jūsu e-pasta kastītē!

Lai pieteiktos izdevuma elektroniskai saņemšanai, sūtiet pieteikumu uz e-pastu: **lauku.lapa@llkc.lv**. Uz šo e-pastu varat sūtīt arī ieteikumus, kā mēs varētu pilnveidot "Lauku Lapu" un "Zivju Lapu".

Pieteikumā jānorāda:

Vārds, Uzvārds; Iestādes nosaukums, kuru pārstāvat; E-pasta adresi, uz kuru vēlaties saņemt izdevumu.

SAGATAVOTS

SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs"
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018
tālr.: 63050220

Izdevumā:
N. Grickus un I. Vorobjovas zīmējumi

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

SIA *Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs*,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

PROJEKTU LĪDZFINANSĒ EIROPAS SAVIENĪBA

ELFLA
EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS FONDS LAUKU ATTĪSTĪBAI:
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS

Lauku tīkls